

# Mükobakterioloogilised uuringud

## Mükobakterioloogilised uuringud

Mükobakterite mikroskoopia (akridiinoranz) (XXX-Acridine orange-m); Mükobakterite külv täpsustamata materjalist (XXX-Mycobacterium culture); Mükobakterite samastamine ja rifampitsiintundlikkus geneetiliste mutatsioonide alusel (MTB-Rif paneel) (XXX-MTB-Rif panel); Mükobakterite samastamine (Is-Mycobacterium identified); Tuberkuloositekitajate ravimtundlikkuse paneel SIRE/PZA/reservrida (Is-SIRE panel/Is-PZA panel/Is-Reserve panel)

Põhja-Eesti regionaalhaigla laboratooriumi mükobakterioloogia labor

Telefon: 617 2919, 617 2917

## Üldiseloostus

Mükobakterioosid on infektsioonhaigused, mida põhjustavad perekonda *Mycobacterium* kuuluvad bakterid. Tuberkuloos (TB) on õhu teel leviv nakkushaigus. TB tekitajaks on *Mycobacterium tuberculosis* kompleksi kuuluvad mükobakterid (*Mycobacterium tuberculosis*, *Mycobacterium bovis*, *Mycobacterium africanum*, *Mycobacterium microti*, *Mycobacterium canettii*). Mittetuberkuloossed (atüüpilised) mükobakterid on mükobakterid, mis ei kuulu *Mycobacterium tuberculosis* kompleksi ja põhjustavad mükobakterioosi eelkõige immuunpuudulikkusega patsientidel.

## Näidustused

- Tuberkuloosi ja mükobakterioosi diagnostika

## Referentsvahemik

Negatiivne

## Kliiniline tõlgendus

Positiivne tulemus viitab tuvastatud tekitaja poolt põhjustatud infektsioonile. Negatiivne tulemus ei välista infektsiooni olemasolu, kliinilise kahtluse püsimisel on näidustatud kordusuuringud.

|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Proovimaterjal/-materjal</b>                                           | 1. Röga (saata vähemalt 2 erineval ajal võetud rögaanalüüsi) (1)<br>2. Trahheaaspiraad (2)<br>3. Bronhiaspiraad, bronhoalveolaarloputuse vedelik (3)<br>4. Liigesevedelik, pleura- jt punktaadid, maoloputusvedelik (4)<br>5. Koetükid, biopsiamaterjalid, lahangumaterjalid (5)<br>6. Kurgukaabe, kõrvaeritis, ninakaabe, mäda, haavaeritis (6)<br>7. Liikvor (7)<br>8. Uriin (8)<br>9. Roe (9)<br>10. Veri (10)             |
| <b>Proovianum</b>                                                         | Steriilne proovitops (1, 2, 3, 4, 5, 8)<br>Steriilne süstal (4)<br>Steriilne tampooniga katsuti, lisandita (6)<br>Steriilne lisanditeta katsuti (7)<br>Roojatops (9)<br>BACTEC Myco/F Lytic söötmepudel (10)                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Proovimaterjali säilivusaeg, -temperatuur jt transpordi tingimused</b> | 20-25°C 2 h<br>2-8°C 72 h<br>20-25°C 24 h (10)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Segavad tegurid</b>                                                    | Ebapiisav proovimaterjali kogus, antibakteriaalse ravi foonil võetud proovimaterjal, proovimaterjal on kontamineeritud patsiendi mikrobioota või keskkonna mikroobidega. Liiga verine proovimaterjal.                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Teostamise sagedus</b>                                                 | E-R 8-16                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Mõõtemeetod</b>                                                        | Värvitud preparaadi mikroskoopiline uuring happekindlate bakterite suhtes. Külv vedelsöötme süsteemi ja/või tahketele söötmetele. Reaalaja-PCR. Mükobakterite samastamine ja ravimitundlikkuse määramine.                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>HK kood</b>                                                            | 66503, 66515 ja/või 66516. Esmase patsiendi või retsidiivi korral lisandub reaalaja PCR kood 66611. Positiivse tulemuse korral lisanduvad molekulaarsete kiiruuringute (66607 ja 66610), samastamise (66709/66520/66522) ja ravimitundlikkuse määramise (66532) koodid. Verekülvide puhul söötmepudeli kood (66514), millele positiivse signaali korral lisanduvad koodid väljakülvi, samastamise ja ravimitundlikkuse kohta. |

## Kasutatud kirjandus

1. Falkinham JO 3rd. Epidemiology of infection by nontuberculous mycobacteria. Clin Microbiol Rev 1996;9:177-215.
2. Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa keskus. Handbook on tuberculosis laboratory diagnostic methods in the European Union – Updated 2018. Stockholm: ECDC; 2018.
3. Kopsu- ja kopsuvälise tuberkuloosi käsitlemine, RJ-A/18.1-2017 Ravijuhendite nõukoda. 2017.
4. Mycobacteriology Laboratory Manual, First edition, April 2014.
5. Xpert MTB/RIF Ultra testi kasutusjuhend – Cepheid, 301-5987, Rev. G August 2019.

Koostanud Sirje Sasi, laborispetsialist

Viimati uuendatud 06.11.2024